

Sygn. akt IV P 81/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2013 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia w. Wrocławiu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Halina Sidorowska

Ławnicy: W. K., E. Z.

Protokolant: Anna Salicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 stycznia 2013 r. w. W.

sprawy z powództwa A. B.

przeciwko (...) S.A.z siedzibą w. W.

o ustalenie stosunku pracy i wynagrodzenie za pracę

I. Oddała powództwo;

II. Nie obciąża powódki kosztami procesu.

UZASADNIENIE

Powódka A. B.pozwem z dnia 13 stycznia 2012 r. (data prezentaty) skierowanym przeciwko (...) S.A.z siedzibą w. W.domagała się ustalenia, iż między powódką a pozwaną istnieje stosunek pracy, powódka wykonuje pracę u pozwanej w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku referenta ds. kancelaryjnych oraz zasądzenia na rzecz powódki kwoty 3 690 zł brutto tytułem zaległego i niewypłaconego wynagrodzenia za miesiąc grudzień 2011r., jak również zasądzenia kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa prawnego powódki według norm przepisanych oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Na uzasadnienie roszczeń powódka wskazała, iż w dniu 1 kwietnia 2004 r. zawarła z pozwaną (...) S.A”, którego następcą prawnym jest (...) S.A. umowę zlecenia na podstawie której powódka jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) A. B. otrzymała zlecenie wykonywania usług związanych z prowadzeniem Kancelarii (...) pozwanej. Przed dniem zawarcia przedmiotowej umowy powódka od 02 marca 1999r. była zatrudniona u pozwanej, początkowo na podstawie umowy o pracę o staż na stanowisku referenta ds. kancelaryjnych, a następnie od 2001r. na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony na tym samym stanowisku pracy, z przyczyn finansowych umowa została rozwiązana za porozumieniem stron.

Zdaniem powódki uznać należy, iż pomimo zawartej umowy zlecenia w rzeczywistości powódka od dnia 1 kwietnia 2004r. świadczy na rzecz pozwanej pracę, której definicję wyczerpują przesłanki określone w art. 22 § 1 k.p.

W przedmiotowej sprawie pomimo formalnego określenia zawartej umowy jako zlecenia oraz skłonienia powódki do założenia działalności gospodarczej stwierdzić należy, iż faktyczne warunki wykonywania umowy świadczą o tym, że pomiędzy stronami istnieje stosunek pracy. Świadczy o tym m.in. fakt, iż powódka osobiście i w sposób ciągły wykonywała pracę polegającą na obsłudze kancelaryjnej świadczonej na rzecz pozwanej, a co istotne zakres obowiązków powódki określony w umowie zlecenia z dnia 1 kwietnia 2004r. został stworzony w oparciu o „opis stanowiska wykonawczego – referent ds. kancelaryjnych (...) S.A.”. Powódka dodała, że wynajęte powódce za

symboliczny czynsz miejsce wykonywania przez powódkę działalności zostało wskazane przez pozwaną i znajdowało się na jej terenie, nadto pozwana opłacała rachunki telefoniczne za telefon pozostawiony do dyspozycji powódki, ponadto powódka jest członkiem kasy zapomogowo – pożyczkowej pozwanej, której członkami mogą być jedyni pracownicy pozwanej zatrudnieni na podstawie umowy o pracę.

Powódka wskazała, że interes prawny wywodzi z faktu, iż nie otrzymała od pozwanej jakiegokolwiek wynagrodzenia za miesiąc grudzień 2011r. pomimo tego, że wystawiła i doręczyła pozwanej stosowną fakturę VAT nr (...) oraz, że z racji tak wykonywanej pracy utraciła należne świadczenia pracownicze, jak choćby wymiar urlopu pracowniczego.

W odpowiedzi na pozew /k. 51 – 66/ strona pozwana (...) S.A.z siedzibą w. W.wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych oraz kwoty 34 zł tytułem opłat skarbowych od pełnomocnictw.

W uzasadnieniu strona pozwana podniosła, iż powódka nie wykazała istnienia interesu prawnego, co jest warunkiem sine qua non dopuszczalności powództwa o ustalenie istnienia stosunku pracy. Wskazane przez powódkę roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za ostatni miesiąc świadczenia przez nią usług jako podstawy istnienia interesu prawnego nie może stanowić podstawy do wytoczenia powództwa na podstawie art. 189 k.p.c. albowiem powódka może wytoczyć powództwo o zapłatę. Roszczenie powódki o zapłatę wynagrodzenia wynikającego z faktury (...) w ocenie strony pozwanej jest bezpodstawne, bowiem wiarygodność wynikająca z tej faktury nie istnieje /została umorzona przez potrącenie - k.54-55/.

Strona pozwana wskazała, iż umowa zlecenia zawarta przez strony w dniu 1 kwietnia 2004r. w czasie gdy powódka już od 01 stycznia 2004r. prowadziła działalność gospodarczą nie zawierała elementów charakterystycznych dla stosunku pracy. I tak w stosunku prawnym pomiędzy powódką a stroną pozwaną brak jest elementu podporządkowania, wymogu osobistego świadczenia usług, wskazania czasu świadczenia usług, pozostawiania powódki w dyspozycji pracodawcy. Zgodnie z ustaleniami obu stron przed zawarciem umowy strony ustaliły koszty prowadzenia działalności przez powódkę co wynika z umowy i protokołu zdawczo – odbiorczego z dnia 1 kwietnia 2004r.

Strona pozwana wskazała, że powódka nie była uprawniona do wchodzenia na teren zakładu pracy w charakterze pracownika lecz gościa, co przejawiało się m.in. w braku rejestrowania czasu pracy powódki, jej wyjść i wyjść o charakterze prywatnym czy też służbowym.

Strona pozwana zarzuciła, iż członkostwo powódki w Kasie Zapomogowo – Pożyczkowej działającej u strony pozwanej, na które powołuje się powódka nie ma znaczenia w sprawie, albowiem kasy zapomogowo – pożyczkowe zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991r. o związkach zawodowych /tj. Dz. U. 2001r. Nr 79, poz. 854/ podlegają zarządowi związków zawodowych, zaś przyznanie pożyczek należy do wyłącznej kompetencji zarządu (...).

Strona pozwana podniosła nadto, że strony zawarły umowę zlecenia w roku 2004, zaś przez okres 8 lat powódka nie zgłaszała stronie pozwanej żadnych uwag co do charakteru stosunku prawnego łączącego strony, co prowadzi do wniosku, że powódka zgadzała się z charakterem stosunku prawnego jaki łączył obie strony oraz z treścią umowy.

Zdaniem strony pozwanej jedynym celem powódki w wytoczeniu nin. powództwa jest uniknięcie bądź odwleczenie w czasie jej odpowiedzialności o zwrot nienależnego świadczenia za bezpodstawnie naliczone i wypłacone wynagrodzenie dodatkowe z umowy zlecenia (niezależnie od ryczałtowego wynagrodzenia głównego).

W piśmie procesowym z dnia 20 marca 2012r. /data prezentaty/ powódka wskazała, że interes prawny wywodzi z faktu rozwiązania przez pozwaną w styczniu 2012 r. zawartej z powódką umowy zlecenia z dnia 01 kwietnia 2004r. I tak wobec wypowiedzenia przez stronę pozwaną umowy zlecenia powódka utraciła jakiejkolwiek źródło dochodu dlatego też przysługuje jej w stosunku do pozwanej szereg roszczeń takich jak choćby żądanie wypłaty ekwiwalentu za zaległe urlopy, ustalenie rzeczywistego stażu pracy, co może mieć znaczenie przy poszukiwaniach innego zajęcia, ma także dla powódki znaczenie przy ubieganiu się o prawo do świadczenia emerytalnego oraz jego wysokości /k.46-47/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. B. była zatrudniona u strony pozwanej (...) S.A. (poprzednio (...) S.A.) z siedzibą w. W. od 02 marca 1999r. do 31 marca 2004r., początkowo jako stażystka, następnie od 01 stycznia 2001r. na stanowisku referenta ds. administracyjnych, ostatnio od 22 maja 2001r. na stanowisku referenta ds. kancelaryjnych.

Stosunek pracy został rozwiązany za wypowiedzeniem strony pozwanej na podstawie art. 10 ust. 1 w zw. z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 13 marca 2003r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników /DZ. U. nr 90, poz. 844 z 2003r./ z powodu likwidacji etatu.

Dowód: pismo strony pozwanej z dnia 27 lutego 2004r., świadectwo pracy w aktach osobowych powódki.

Powódka otrzymała trzymiesięczną odprawę oraz odszkodowanie za skrócony okres wypowiedzenia w wysokości dwumiesięcznego wynagrodzenia (bezsporne, k.102-103/).

Strona pozwana począwszy od 2000r. i nadal przeprowadzała szeroką reorganizację, co łączyło się ze zwolnieniami grupowymi. Zmiana zasad pracy powódki była jednym z elementów reorganizacji. W schemacie organizacyjnym po ostatniej reorganizacji w r.2004 nie było kancelarii jako jednostki strony pozwanej.

W roku 2003 analityk finansowy strony pozwanej A. W. (1) została zaproszona na spotkanie do przełożonej członka zarządu R. K.. W czasie spotkania A. W. (1) dowiedziała się od przełożonej, że jej stanowisko pracy ze względu na koszty musi zostać zlikwidowane, kwestia zwolnienia była pewna. A. W. (1) obawiała się utraty pracy i zdecydowała się na propozycję przełożonej aby założyć działalność gospodarczą i wykonywać na rzecz strony pozwanej prace administracyjne. Przełożona zaproponowała A. W. (1) wybranie do współpracy jednej z pań z kancelarii albo powódkę albo U. P.. A. W. (1) wybrała powódkę bo lepiej ją znała i wiedziała, że jej stanowisko zostanie zlikwidowane. Powódka założyła działalność gospodarczą po rozmowie z R. K. członkiem zarządu strony pozwanej, która wcześniej zaproponowała umowę zlecenie na prowadzenie kancelarii (...), rozmowy trwały od października 2003r.

Nikt nie zmuszał powódki czy też A. W. (1) do podpisania umów zlecenia, otrzymała od R. K. umowę zlecenia do przeczytania i podpisania.

Dowód: zeznania świadków R. K., k.123-125, A. W. (1), k.125-127, zeznania powódki, k.171-172.

Z dniem 01 stycznia 2004r. powódka zarejestrowała w Urzędzie Gminy W. prowadzenie działalności gospodarczej pod nazwą A. K.(...)z siedzibą w. W.ul. (...)/w siedzibie pozwanej/, z określeniem przedmiotu działalności gospodarczej: usługi biurowe, pośrednictwo handlowe, transport towarowy do 3,5 tony, handel, sprzedaż detaliczna artykułów przemysłowych, sprzedaż prasy.

Dowód: zaświadczenie Urzędu Gminy W. z dnia 10 grudnia 2003r. /k.19/, zeznania powódki /k.171/.

W dniu 01 kwietnia 2004r. powódka jako prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą A. K.(...)z siedzibą w. W.zawarła z pozwaną umowę zlecenie mocą, której zobowiązała się do wykonywania usług związanych z prowadzeniem Kancelarii (...)strony pozwanej jako zleceniodawcy na terenie i w pomieszczeniu wynajmowanym powódce przez stronę pozwaną. Powódka jako zleceniobiorca zobowiązała się do prowadzenia Kancelarii strony pozwanej jako zleceniodawcy, a w szczególności do:

1. umieszczania odpowiednich wpisów w księgach kancelaryjnych i na dokumentach wchodzących i wychodzących zgodnie z wymogami wewnętrznymi i zewnętrznymi zleceniodawcy;
2. prowadzenia dokładnej ewidencji dokumentów wchodzących i wychodzących ze spółki na zasadach przyjętych przez zleceniodawcę ze szczególnym uwzględnieniem zasad rachunkowości i innych przepisów związanych obiegiem dokumentów księgowych;

3. obsługi zleceniodawcy w zakresie wydawania prenumeraty czasopism według zestawień przekazywanych i odrębnie uzgadnianych ze zleceniodawcą;
4. obsługi zleceniodawcy w zakresie wszystkich przesyłek w ramach oddzielnej umowy zawartej pomiędzy zleceniobiorcą a Poczta Polska;
5. przekazywania dokumentów z zakresu obsługi kancelarii po zakończeniu danego roku obrachunkowego do archiwum zleceniodawcy zgodnie z przepisami wewnętrznymi zleceniodawcy i przepisami ogólnymi dotyczącymi archiwizowania dokumentów i obsługi Kancelarii;
6. terminowej realizacji zadań w zakresie obsługi korespondencji zleceniodawcy;
7. współdziałania ze zleceniodawcą w sprawie promocji i reklamy wyrobów zleceniodawcy poprzez obsługę kancelaryjną /ewidencja i przygotowanie wysyłek/ materiałów promocyjno – reklamowych; za te usługi przysługiwało powódce dodatkowe wynagrodzenie w zależności od ilości sztuk wysyłek określonych w umowie, z tym, że za wysyłki powyżej 1500 sztuk dodatkowe wynagrodzenie wynosiło 700 zł;
8. wykonywania obsługi kancelaryjnej w zasadzie w pomieszczeniu kancelarii;
9. dbania o należyty wizerunek zleceniodawcy;
10. realizacji innych czynności związanych z zakresem obsługi kancelaryjnej nie wyszczególnionych w powołanej umowie do których współdziałanie zleceniobiorcy będzie niezbędne dla należytego funkcjonowania przedsiębiorstwa zleceniodawcy /§ 1 - 2 umowy/.

Stosownie do § 4 ust. 1 powołanej umowy zlecenie z dnia 01 kwietnia 2004r. powódka jako zleceniobiorca nie była uprawniona do przenoszenia praw i obowiązków wynikających z umowy na osoby trzecie bez uprzedniej zgody zleceniodawcy uzyskanej na piśmie.

Za czynności wynikające z realizacji umowy zlecenia powódka miała otrzymywać wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 2 300 zł + VAT 22 % miesięcznie na podstawie faktury w terminie nie dłuższym niż 14 dni od daty otrzymania przez pozwaną faktury wystawionej przez powódkę /§ 5 ust. 1 – 2 powołanej umowy/ oraz wynagrodzenie dodatkowe na zasadach określonych w § 2 pkt 7 umowy.

Wszelkie wydatki związane z zakupem materiałów biurowych i obsługa kancelarii w związku z wykonaniem umowy wskazane w umowie obciążały pozwanego jako zleceniodawcę /§ 6 powołanej umowy/.

Umowę zawarto na czas nieokreślony, każdej ze stron przysługiwało prawo do jej wypowiedzenia za 6 miesięcznym okresem wypowiedzenia /§ 8 ust. 1 powołanej umowy/.

Pozwana jako zleceniodawca przez okres dwóch lat od zawarcia umowy zlecenie zobowiązała się na podstawie protokołu do nieodpłatnego użyczenia powódce jako zleceniobiorcy komputera wraz z licencjonowanym oprogramowaniem oraz innych środków trwałych zgodnie z protokołem zdawczo – odbiorczym /§ 10 powołanej umowy/.

W sprawach nie uregulowanych umową zlecenie zastosowanie miały przepisy kodeksu cywilnego /§13 powołanej umowy/.

Dowód: umowa zlecenie z dnia 01 kwietnia 2004r. /k.14-17/, faktura VAT z dnia 01 grudnia 2011r. na kwotę 3690 zł brutto za usługi kancelaryjne, k.31, zeznania powódki /k.171-175/.

W dniu 01 kwietnia 2004r. strona pozwana zawarła 2 umowy zlecenia, umowę zlecenie o takiej samej treści jak z powódką strona pozwana zawarła z A. W. (1) prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą: A. W. (1) Usługi (...),

wpisaną do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Urząd Miasta w O. pod nr (...) z dnia 30 stycznia 2004r. (bezsporne, umowa zlecenie z dnia 01 kwietnia 2004r. koperta w aktach sprawy).

W okresie od 01 października 2006r. za wykonane zlecenie powódka otrzymywała wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 2800 zł + VAT miesięcznie na podstawie faktury, od 1 grudnia 2007r. powódka otrzymywała 3000 zł + VAT miesięcznie po wystawieniu faktury. Niezależnie od ryczałtowego wynagrodzenia głównego powódka wystawiała faktury VAT dot. wynagrodzenia dodatkowego.

Dowód: aneks nr (...) do umowy zlecenie z dnia 01 kwietnia 2004r. /koperta w aktach sprawy/, zeznania powódki, k. 171-175, zeznania strony pozwanej, k.206.

Powódka i A. W. (1) w okresie od dnia 1 kwietnia 2004 r. prowadziły na podstawie zawartych ze stroną pozwaną odrębnych umów zlecenia z dnia 01 kwietnia 2004r. w ramach zarejestrowanych odrębnych działalności gospodarczych Kancelarię strony pozwanej. Powódka wykonywała usługi wskazane w umowie zlecenia z dnia 01 kwietnia 2004r. do dnia 11 stycznia 2012r. w godzinach pracy (...) od 8,00 do 15,00. Powódka nie podpisywała listy obecności ani ewidencji czasu pracy, wykonywała m.in. takie same czynności jak w ramach uprzednio zawartych z pozwaną umów o pracę. Za wykonane usługi powódka wystawiała comiesięcznie faktury VAT na ustaloną kwotę ryczałtową, wynoszącą ostatnio 3000 zł + 23 % VAT tj. 3690 zł brutto. Strona pozwana nie ustalała powódce czasu wykonywania usług, nie kontrolowała sposobu ich wykonywania, usługi były wykonywane bez nadzoru, nikt nie wyznaczał konkretnych zadań powódce. Obie panie zatrudnione w kancelarii decydowały która pojedzie na pocztę i która wykona zadanie. To były ich sprawy, nie było ingerencji strony pozwanej. Powódka nie miała przełożonego. Pracownik strony pozwanej A. O. codziennie kontaktowała się z powódką w sprawie odbioru i nadawania poczty, nie było podległości pomiędzy powódką a A. O.. Nikt nie sprawdzał czy powódka i A. W. (1) są w kancelarii, nikt nie nakazywał sprawdzania obecności w pracy powódki i A. W. (1). Nikt z dział kadr nie wydawał poleceń służbowych powódce ani A. W. (1), po rozpoczęciu działalności gospodarczej nie były one poddawane ocenie pracowniczej.

W razie nieobecności powódki lub A. W. (1) - uzgodnionych między nimi - mogły być one zastępowane przez inne osoby przez nich wskazane za zgodą strony pozwanej. Osoby te za zastępstwo były wynagradzane przez powódkę bądź A. W. (1).

Powódka miała prawo wchodzenia na teren zakładu strony pozwanej tak jak inni usługodawcy: firmy sprzątające, poddostawcy, firmy ochroniarskie na podstawie kart wejścia i wyjścia oznaczonej jako „karta pracownicza”. Wydana powódce karta dostępu o nr (...)K.Ogólna wskazywała imię i nazwisko powódki.

U strony pozwanej z uwagi na oszczędności funkcjonuje jeden wzór karty dla pracowników i firm zewnętrznych, ta karta nazywa się „karta pracownicza”, na środku karty jest napisane „karta pracownicza”, pod spodem jest imię i nazwisko oraz numer (...). Posiadanie karty nie oznacza, że ktoś jest pracownikiem strony pozwanej. Powódka miała możliwość wejścia i wyjścia na teren zakładu strony pozwanej, nie była podpisana pod system rejestracji czasu pracy, po rozpoczęciu działalności gospodarczej powódka ani A. W. (1) nie były poddawane ocenie pracowniczej jak pracownicy zatrudnieni u strony pozwanej na podstawie umowy o pracę. Usługodawcy nie są podpięci pod system rejestracji czasu pracy ((...)) strony pozwanej. Obecnie usługi, które wykonywała powódka wykonywane są przez firmę zewnętrzną.

Dowód: karta pracownicza nr (...)powódki K.Ogólna, k.146, karta pracownicza nr (...)A. Z.Kancelaria (...), k. 196, karty pracownicze (...)nr (...), (...), (...), (...), k.197-198, karty pracownicze G.nr (...), nr (...), nr (...), nr (...), nr (...), nr (...), k.199-200, zeznania świadków A. O., k.128-130; M. P., k.131, J. O., k.131-133, zeznania powódki, k. 171-175, zeznania strony pozwanej, k.206-207.

A. W. (1) w ramach usług wykonywanych wspólnie z powódką na podstawie dwóch odrębnych umów zlecenia z dnia 01 kwietnia 2004r. o tej samej treści zlecała osobom trzecim do wykonania usługi kancelaryjne, co dotyczyło m.in. umów zawartych z Z. G. - matką A. W. (1).

Dowód: zeznania świadków Z. G., k.127, H. D., k.128, A. O., k.128-130, zeznania strony pozwanej, k. 206.

Powódka za zgodą strony pozwanej mogła wskazać na swoje miejsce inną osobę na zastępstwo np. w czasie urlopu macierzyńskiego lub chorobowego powódki. Pismem z dnia 13 września 2004 r. powódka występowała do pozwanej o taką zgodę i ją otrzymała.

Dowód: pismo powódki z dnia 13 września 2004r, oświadczenie A. W. (1), k.166-167, zeznania powódki, k.171-k.172, zeznania strony pozwanej, k. 206.

Strona pozwana korzysta z usług ochrony firmy (...). Szefem ochrony tej firmy od czerwca 2007r. był J. O.. Wiedział on, że w budynku strony pozwanej jest agencja pocztowa i kiedy powódka albo A. W. (1) wychodziły ze swej kancelarii nie były w ogóle kontrolowane. W budynku w którym znajdowała się kancelaria prowadzona przez powódkę nie było już pracowników strony pozwanej, biura zostały przeniesione na teren zakładu. Dla osób, które świadczą usługi na rzecz strony pozwanej dział kadr wydaje karty dostępu na stałe z nazwą firmy.

Dowód: zeznania świadka J. O., k.131-132.

Lokal w którym powódka wykonywała na rzecz pozwanej czynności określone w umowie zlecenie z dnia 01 kwietnia 2004r. był wynajęty przez powódkę od strony pozwanej. Strona pozwana wyposażała wynajmowany lokal w niezbędne do wykonywania usług meble i sprzęt.

Czynsz najmu wynosił 77,16 zł miesięcznie + 22 % VAT, zaś opłaty za energię elektryczną, energię cieplną, wodę, odprowadzanie ścieków i utylizację odpadów wynosiły kwotę 8,00 zł + VAT.

Pismem z dnia 19 maja 2008r. pozwana poinformowała powódkę, iż dnia 07 maja 2008 r. podpisała z Urzędem Skarbowym umowę sprzedaży gruntów i prawa własności budynków oraz, że nowy nabywca wstąpił z mocy prawa w stosunki najmu na prawach wynajmującego.

W okresie od 01 sierpnia 2008r. do 31 grudnia 2008r. powódka wynajmowała lokal od (...)Urzędu Skarbowego w. W.na podstawie umowy najmu z dnia 31 lipca 2008r. na zasadach określonych w umowie.

Dowód: umowa najmu stron z dnia 01 kwietnia 2004r./k.179, protokół zdawczo- odbiorczy, k.29, pismo strony pozwanej z dnia 19 maja 2008r., umowa najmu, powódki z (...)Urzędem Skarbowym w. W.nr (...)z dnia 31 lipca 2008r wraz z aneksem z dnia 01 września 2008r., k.183-k.189, zeznania powódki k.172.

W czasie wykonywania umowy zlecenia na rzecz strony pozwanej w okresie od 13 sierpnia 2008r. do 31 grudnia 2008r. powódka wraz z A. W. (2) zawarła z radcą prawnym M. M. W. umowę zlecenie na wykonywanie czynności przyjmowania korespondencji Kancelarii (...). W. w dni robocze od poniedziałku do piątku w godzinach 8,00 do 14,30 na podstawie umowy zlecenia z dnia 12 sierpnia 2008r. (bezsporne, umowa zlecenie – koperta w aktach sprawy).

Powódka w okresie łączącej strony umowy zlecenie z dnia 01 kwietnia 2004r. nie zgłaszała stronie pozwanej, że chciałaby zawrzeć z nią umowę o pracę (bezsporne).

W spornym okresie powódka jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą sama opłacała składki na ubezpieczenie społeczne do ZUS stosownie do przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, sama rozliczała się ze stosownych podatków z właściwym Urzędem Skarbowym, w tym podatku VAT (bezsporne, k.91, k.7).

Powódka w r. 2007 została przyjęta do Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej działającej u strony pozwanej jako były pracownik, po rozwiązaniu umowy o pracę kontynuowała ubezpieczenie grupowe.

Dowód: informacja (...) z dnia 19 października 2012 r., k.192, zeznania powódki, k.173.

Powódka pismem z dnia 09 stycznia 2012r., doręczonym stronie pozwanej w tym samym dniu, wezwała stronę pozwaną do zapłaty kwoty 3690 zł brutto z VAT z tytułu wykonanych usług kancelaryjnych za grudzień 2012r. w

ramach prowadzonej działalności gospodarczej zgodnie z wystawioną stronie pozwanej fakturą nr (...) z dnia 01 grudnia 2011r.

Dowód: wezwanie do zapłaty, k. 32.

Pismem z dnia 10 stycznia 2012r., doręczonym powódce w dniu 11 stycznia 2011r., na podstawie § 8 ust. 3 umowy zlecenia z dnia 01 kwietnia 2004r. strona pozwana rozwiązała z powódką bez zachowania okresu wypowiedzenia umowę zlecenia z dnia 01 kwietnia 2004 r. wskazując jako podstawę dopuszczenie się przez powódkę naruszenia podstawowych obowiązków przy wykonywaniu przedmiotowej umowy oraz działanie na szkodę strony pozwanej jako zleceniodawcy, co przejawiało się w wystawianiu przez powódkę w latach 2009-2011 faktur z tytułu usług dodatkowych nie znajdujących pokrycia w rzeczywiście wykonanych usługach, jak również faktur z tytułu usług dodatkowych na kwoty wielokrotnie przewyższające umówione wynagrodzenie.

Strona pozwana wezwała jednocześnie powódkę do wydania ruchomości będących jej własnością, użyczonych powódce w celu wykonywania przedmiotowej umowy.

Dowód: powołane pismo strony pozwanej z dnia 10 stycznia 2012r., k.195.

Strona pozwana rozwiązała z powódką i A. W. (2) umowy zlecenia z dnia 01 kwietnia 2004r. z powodu wystawiania faktur za niewykonane czynności. W sprawie powódki i A. W. (1) toczy się „sprawa gospodarcza” o zapłatę po 160 000 zł od każdej z pań (zeznania strony pozwanej, k.206).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo o ustalenie istnienia stosunku pracy podlegało oddaleniu jako nieuzasadnione, a co za tym idzie oddaleniu podlegało również roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za wykonane zlecenie za grudzień 2011 r. w kwocie 3 690 zł brutto.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż ustalając stan faktyczny w sprawie Sąd oparł się na dowodach z dokumentów powołanych w sprawie, a zwłaszcza łączącej strony umowie zlecenia z dnia 01 kwietnia 2004r. wraz z aneksami, fakturze VAT nr (...), zaświadczeniu o prowadzeniu działalności gospodarczej powódki, umowach najmu lokalu, kartach pracowniczych, decyzji strony pozwanej z dnia 10 stycznia 2012r. o rozwiązaniu z powódką umowy zlecenia, jak również świadectwie pracy powódki, których wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków: Z. G., H. D., A. O., M. P. co do sposobu wykonywania przez powódkę umowy zlecenia z dnia 01 kwietnia 2004r., nadto świadka J. O. w zakresie zasad korzystania z kart dostępu strony pozwanej. W szczególności Sąd dał wiarę zeznaniom świadków R. K. i A. W. (1) biorących udział w ustaleniach co do warunków umowy zlecenia, zawartej następnie w dniu 01 kwietnia 2004r. z A. W. (1) i powódką w zakresie woli stron zawarcia umowy zlecenia. Sąd ustalił stan faktyczny w sprawie biorąc również za podstawę zeznania stron w zakresie jakim były one zgodne z dowodami z dokumentów i zeznaniami świadków R. K. i A. W. (1) w zakresie woli stron przy zawieraniu z powódką umowy zlecenia z dnia 01 kwietnia 2004r. i zeznań świadków Z. G., H. D., A. O., M. P. zw zakresie sposobu wykonywania umowy. Zeznania świadka powódki U. P. (k.130) słuchanego na okoliczność świadczenia przez powódkę na rzecz pozwanej w spornym okresie pracy (k.3-4) nie miały znaczenia w sprawie wobec zeznań świadka, iż po założeniu kancelarii świadek nie kontaktował się z powódką w sprawach służbowych bo nie było to potrzebne z uwagi na obowiązki świadka.

Podstawę prawną roszczenia powódki o ustalenie istnienia stosunku pracy stanowi art. 189 k.p.c. Przepis ten wprowadza istnienie interesu prawnego jako materialnoprawną podstawę zasadności powództwa o ustalenie stosunku prawnego lub prawa. Powódka w istocie rzeczy nie wykazała interesu prawnego w ustaleniu istnienia stosunku pracy z pozwaną. Jednakże Sąd, kierując się aktualnymi poglądami judykatury, zbadał również jaka była wola stron przy podjęciu współpracy z powódką w oparciu o cywilnoprawną umowę zlecenia, a nadto jaki był charakter wykonywanych przez powódkę czynności w ramach zawartej umowy zlecenia.

Umowa o pracę jest dwustronną czynnością prawną, dochodzącą do skutku, gdy obie strony, tj. pracownik i pracodawca złożą zgodne oświadczenie woli, określające rodzaj i warunki umowy, zwłaszcza rodzaj pracy, miejsce jej wykonywania, termin jej rozpoczęcia oraz wynagrodzenie odpowiadające rodzajowi umowy. Umowa o pracę zostaje zawarta, gdy strony prowadzące pertraktacje dążą do porozumienia, co do wszystkich warunków przyszłej umowy o pracę, które były przedmiotem rokowań (art. 22 k.p. i art. 72 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

W myśl art. 22 Kodeksu pracy: „przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem.” Zaś przepis art. 22 §1¹ k.p. stanowi, iż zatrudnienie w warunkach określonych w §1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy.

W cytowanym art. 22 §1¹ k.p. została rozwinięta cywilistyczna zasada, że w umowach należy raczej badać jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu – art. 65 §2 k.c. O wyborze podstawy prawnej zatrudnienia decydują bowiem same zainteresowane strony (por. wyrok SN z 13.04.2000r., I PKN 594/99, OSNP 2001/21/637).

W judykaturze podkreśla się, że w art. 22 §1¹ k.p. nie ustanowiono domniemania, że nawiązany stosunek prawny jest stosunkiem pracy. Zatrudnienie nie musi mieć charakteru pracowniczego, a praca może być świadczona także na podstawie umów cywilnoprawnych (vide: wyrok SN z 09.12.1999r., I PKN 432/99, Pr.Pracy 2000/4/31).

A zatem przy ustalaniu charakteru stosunku prawnego łączącego strony, należy zbadać jaka była zgodna wola stron i w jaki sposób strony się umówiły: czy będą współpracować w oparciu o umowę cywilnoprawną czy na podstawie umowy o pracę.

Odnosząc powyższe regulacje prawne oraz poglądy judykatury do stanu faktycznego ustalonego w rozpoznawanej sprawie, Sąd zważył, iż brak jest podstaw do ustalenia, iż w spornym okresie od 01 kwietnia 2004r. do 11 stycznia 2012r. strony łączyła umowa o pracę.

Przede wszystkim Sąd zważył, że sama powódka zeznała, iż po negocjacjach z R. K. w przedmiocie wynagrodzenia za wykonanie umowy zlecenia zaproponowano jej zawarcie umowy zlecenia a ona się na to zgodziła, znała treść umowy, nikt jej nie zmusił do podpisania umowy zlecenia i co więcej – w trakcie trwania współpracy nigdy nie zwracała się do strony pozwanej o zmianę charakteru zatrudnienia i o zawarcie umowy o pracę.

Zatem powódka miała pełną świadomość tego, jaką umowę jej zaproponowano i jaką umowę podpisuje ze stroną pozwaną. Nie można zakładać, że strony mające pełną zdolność do czynności prawnych miały zawrzeć umowę o innej treści niż tą którą zawarły (por. wyrok SN z dnia 5 września 1997 r. I PKN 229/97, OSNAP i US 1998 r. Nr 11, poz. 329). Każda ze stron musi ponosić odpowiedzialność za podejmowane w tym względzie decyzje (wyrok SN z dnia 18 czerwca 1998 r. I PKN 191/98).

Warunkiem koniecznym dla uznania, że doszło do faktycznego zawarcia umowy o pracę, jest ustalenie, że także pracodawca miał zamiar zatrudnienia danej osoby na określonym stanowisku na podstawie umowy o pracę. Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie ponad wszelką wątpliwość wykazało, iż wolą strony pozwanej nie było zawarcie z powódą w spornym okresie umowy o pracę, co ewidentnie wynika z zeznań świadka R. K. a także zeznań świadka A. W. (1) jak również zeznań strony pozwanej.

Zatrudnienie w ramach stosunku pracy winno spełniać następujące cechy: odpłatności, dobrowolności, osobistego świadczenia pracy, ciągłości pracy, świadczenia pracy w sposób podporządkowany pod kierownictwem, w miejscu i czasie pracy wyznaczonym przez pracodawcę. Jeżeli w treści danego stosunku prawnego nie przeważają cechy charakterystyczne dla stosunku pracy, to nie można jednoznacznie przyjąć, aby strony łączyła umowa o pracę. Zgodnie

z ugruntowaną linią orzecznictwa, jeżeli którakolwiek z immanentnych cech stosunku pracy nie występuje w łączącym strony stosunku prawnym, to w zasadzie nie ma mowy o jego istnieniu.

Jak wynika z zeznań świadków A. W. (1) (k.125-127), H. D. (k.128), A. O. (k.128-130), zeznań strony pozwanej (k. 206-207), a także z zeznań samej powódki powódki (k.173), powódka wykonywała usługi kancelaryjne określone w umowie zlecenia bez ścisłego nadzoru przedstawicieli strony pozwanej lub też samej pozwanej. Nie podpisywała list obecności, nikt nie wydawał powódce poleceń służbowych w zakresie wykonywanych czynności ani nie nadzorował jej pracy.

Jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że strona pozwana oczekiwała wykonywania przez powódkę usług wskazanych w umowie w terminie i odpowiedniej jakości. Dodać należy, że przy umowach cywilnoprawnych zleceniobiorca lub świadczący usługi również podlegają pewnej kontroli i nadzorowi ze strony zleceniodawcy. W umowie zlecenia nie było określonych dni i godzin, w jakich powódka jako zleceniobiorca ma wykonywać czynności zlecenia. Nikt nie wydawał powódce poleceń dotyczących wykonywania usług jak w umowie. Powódka wykonywała swe usługi w godzinach pracy (...). Strona pozwana nie kontrolowała, kto w jakich godzinach przychodzi i wychodzi z kancelarii.

Reasumując, Sąd uznał, że w łączącym strony stosunku prawnym nie występowały cechy charakterystyczne dla stosunku pracy. Ponadto w rozpoznawanej sprawie wolą strony pozwanej było wobec zwolnień pracowników z powodu restrukturyzacji strony pozwanej polegającej m.in. ograniczenia ilości zatrudnianych pracowników zawarcie cywilnoprawnej umowy mającej za przedmiot wykonywanie usług kancelaryjnych przez podmiot zewnętrzny, a nie zawarcie umowy o pracę. Trudno przyjąć aby zamiarem strony pozwanej było zwalnianie pracowników za skróconym okresem wypowiedzenia i po wypłacaniu im stosownych odpraw ponowne ich zatrudnianie na podstawie umowy o pracę.

Jak podkreśla się w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego: „nawet jeśli powód wykonywał czynności określonego rodzaju na rzecz pozwanego pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie przez niego wyznaczonym, to jednak wbrew woli stron nie można ustalać, że strony łączyła umowa o pracę. Bowiern zwłaszcza w obecnej rzeczywistości gospodarczej należy zwłaszcza uwzględnić wolę stron – o wyborze podstawy zatrudnienia decyduje zgodna, autonomiczna wola stron.” (por. wyrok SN z dnia 27.05.2010r., II PK 354/09, Lex nr 598002).

Należy zauważyć, że w żadnej mierze w okolicznościach sprawy z przyczyn wskazanych powyżej nie przesadza o istnieniu stosunku pracy fakt przynależności powódki do (...) jako byłego pracownika, kontynuacji ubezpieczenia pracowniczego także jako byłego pracownika, fakt wskazania miejsca wykonywanych czynności w umowie najmu i wyposażenia lokalu, fakt korzystania z karty dostępu zwanej pracowniczej. Powódka wykonywała umowę zlecenia na rzecz strony pozwanej jako podmiot zewnętrzny w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, za wykonane usługi kancelaryjne wystawiała stronie pozwanej co miesiąc stosowną fakturę VAT i jako podmiot zewnętrzny sama rozliczała się ze składek ubezpieczeniowych ZUS i stosownych podatków z właściwym Urzędem Skarbowym.

Zatem roszczenie powódki wynikające z umowy zlecenia z dnia 01 kwietnia 2004 r. i aneksu nr (...) z dnia 26 listopada 2007r. do umowy zlecenia o zapłatę faktury VAT nr (...) za wykonane usługi w grudniu 2011 r. w kwocie 3690 brutto - wobec ustalenia nieistnienia w spornym okresie stosunku pracy - jest także bezzasadne.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd w pkt. I. sentencji wyroku oddalił powództwo jako nieuzasadnione w całości.

W pkt. II. sentencji wyroku na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd nie obciążył powódki kosztami procesu mając na uwadze, iż powódka nie jest zatrudniona, nie prowadzi działalności gospodarczej, od marca 2011r. jest zarejestrowana w urzędzie pracy jako bezrobotna, od września 2011r. bez prawa do zasiłku (oświadczenie powódki, k.208).

W związku z powyższym Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie:

1. odnotować w rep.; 2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron; 3. kal. 14 dni.

4 luty 2013r.